

Rolnummer 1772
Arrest nr. 137/2000 van 21 december 2000

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 12 van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Namen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en G. De Baets, en de rechters H. Boel, L. François, P. Martens, J. Delruelle, A. Arts, R. Henneuse, M. Bossuyt en E. De Groot, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij vonnis van 15 september 1999 in zake N. Bolain tegen de n.v. Generali Belgium, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 27 september 1999, heeft de Arbeidsrechtbank te Namen de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 12 van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat het het voordeel van een lijfrente voorbehoudt aan de noch uit de echt, noch van tafel en bed gescheiden echtgenoot alsmede aan de uit de echt of van tafel en bed gescheiden echtgenoot die onderhoudsgeld genoot ten laste van de getroffene ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Terwijl hij in dienst was van de b.v.b.a. New Moto als arbeider-mecanicien, is D. Hussin overleden aan de gevolgen van een ongeval.

Als gevolg van dat ongeval heeft de wetsverzekeraar, de n.v. Generali Belgium, een schadevergoeding toegekend voor de begrafenis-kosten en heeft een lijfrente gevestigd ten gunste van de dochter van het slachtoffer. Maar de verzekeraar heeft geweigerd ten gunste van N. Bolain, levensgezellin van het slachtoffer en moeder van het kind, de bij artikel 12 van de wet van 10 april 1971 voorgeschreven lijfrente te vestigen op grond van de bewering dat die lijfrente enkel aan de echtgenoot onder bepaalde voorwaarden was voorbehouden.

Voor de Arbeidsrechtbank te Namen heeft N. Bolain doen gelden dat dat artikel 12 de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schendt doordat het voor de gehuwde echtgenoot en niet voor de partner in een niet-gehuwd paar een recht opent, terwijl die categorieën objectief vergelijkbaar zijn wanneer het niet-gehuwd paar een stabiele levensgemeenschap vormt.

Volgens de Rechtbank toont de eiseres aan dat zij met het slachtoffer heeft samengewoond van 29 februari 1992 tot 7 juni 1993 en van 11 september 1993 tot aan zijn overlijden en dat zij uit die relatie een kind had, geboren op 21 september 1995, dat van zijn kant aanspraak kan maken op de wettelijke vergoeding. De Rechtbank besluit daaruit dat men derhalve ervan uit dient te gaan dat zij met haar levensgezel, overleden aan de gevolgen van een arbeidsongeval, werkelijk een leefgemeenschap vormde die grotendeels analoog is met die welke wordt gevormd door het gehuwd paar bedoeld in de wet van 10 april 1971 en dat niet meteen blijkt dat het bij artikel 12 ingestelde verschil in behandeling objectief en redelijk kan worden verantwoord.

De Arbeidsrechtbank beslist derhalve de hierboven vermelde prejudiciële vraag te stellen.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikking van 27 september 1999 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 26 oktober 1999 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 4 november 1999.

Memories zijn ingediend door :

- de n.v. Generali Belgium, waarvan de maatschappelijke zetel is gevestigd te 1050 Brussel, Louizalaan 149, bus 1, bij op 7 december 1999 ter post aangetekende brief;

- N. Bolain, wonende te 5000 Namen, avenue du Château de Beez 2, bij op 8 december 1999 ter post aangetekende brief;

- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 9 december 1999 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 4 januari 2000 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de Ministerraad, bij op 27 januari 2000 ter post aangetekende brief;

- N. Bolain, bij op 2 februari 2000 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 29 februari 2000 en 29 juni 2000 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, respectievelijk verlengd tot 27 september 2000 en 27 maart 2001.

Bij beschikking van 5 april 2000 heeft voorzitter M. Melchior de zaak voorgelegd aan het Hof in voltallige zitting.

Bij beschikking van 5 april 2000 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 17 mei 2000.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 7 april 2000 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 17 mei 2000 :

- zijn verschenen :

. Mr. O. Deprince, advocaat bij de balie te Waver, voor N. Bolain;

. Mr. J.-M. Wolter, Mr. F. Thielemans en Mr. K. Peetermans loco Mr. P. Peeters, advocaten bij de balie te Brussel, en Mr. P. Van der Straten, advocaat bij de balie te Antwerpen, voor de Ministerraad;

. Mr. M.-F. Antoine loco Mr. J. Derenne, Mr. M. Derenne en Mr. P. De Pauw, advocaten bij de balie te Namen, voor de n.v. Generali Belgium;

- hebben de rechters-verslaggevers J. Delruelle en E. De Groot verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

Bij beschikking van 18 oktober 2000 heeft het Hof vastgesteld dat rechter E. Cerexhe wettig verhinderd was om deel te nemen aan de beraadslaging, de debatten heropend en de dag van de terechtzitting bepaald op 16 november 2000.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 20 oktober 2000 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 16 november 2000 :

- zijn verschenen :
- . Mr. O. Deprince, advocaat bij de balie te Waver, voor N. Bolain;
- . Mr. M. Derenne, advocaat bij de balie te Namen, voor de n.v. Generali Belgium;
- . Mr. J.-M. Wolter, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers J. Delruelle en E. De Groot verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van N. Bolain

A.1. Volgens N. Bolain beoogde de wetgever met de in het geding zijnde bepaling een blijvend inkomen te verzekeren aan de persoon die economisch verbonden was met het slachtoffer van een dodelijk arbeidsongeval en, meer bepaald, die persoon te vergoeden voor het nadeel dat hij heeft geleden als gevolg van het overlijden van het slachtoffer, dat hem liet meegenieten van een deel van zijn wedde.

Het door de wetgever aangenomen criterium is het criterium van het huwelijk; het is een objectief criterium. Men dient zich echter vragen te stellen bij het adequaat karakter ervan en bij zijn band van evenredigheid met het nagestreefde doel. «Kan men er redelijkerwijze van uitgaan dat de personen die een huwelijk hebben aangegaan, zich in een toestand van onderlinge financiële afhankelijkheid bevinden en zulks ongeacht de actuele toestand van hun huwelijksband [...], terwijl de personen die samenwonen zich niet in een dergelijke toestand bevinden ? »

Zulks dient economisch te worden beoordeeld: er is sprake van onderlinge financiële afhankelijkheid wanneer er een levensgemeenschap is die een verdeling veronderstelt van de kosten voor woning, kosten voor opvoeding van het eventuele gemeenschappelijke kind, enz.

Heeft de wetgever in 1971 weliswaar enkel het geval van het huwelijk beoogd, dan is dat om sociologische redenen in zoverre er toen praktisch geen sprake was van samenwonen. Het verschil in behandeling tussen gehuwden en samenwonenden is dus toen onopgemerkt kunnen voorbijgaan.

Rekening houdend met de evolutie in de mentaliteit is het samenwonen betrekkelijk frequent geworden; de partij voert als bewijs het wetsontwerp betreffende het samenlevingscontract aan.

De eiseres voor de verwijzende rechter besluit dat het door de wetgever in aanmerking genomen criterium van het huwelijk niet adequaat is, noch evenredig met het nagestreefde doel, dat erin bestaat het nadeel te herstellen dat een persoon lijdt als gevolg van het overlijden van degene die hem liet meegenieten van een deel

van zijn wedde.

Standpunt van de n.v. Generali Belgium

A.2. De verwerende partij voor de verwijzende rechter is van oordeel dat de in het geding zijnde bepaling in overeenstemming is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet omdat het verschil in behandeling op een objectief criterium berust en gegrond is op een wettig doel, dat erin bestaat diegenen schadeloos te stellen die een nadeel ondergaan als gevolg van het overlijden van degene van wiens loon zij meegenoten. In dat opzicht dient men zich niet te baseren op de levensgemeenschap maar uitsluitend te verwijzen naar de economische afhankelijkheid. Wanneer de levensgemeenschap tussen de echtgenoten heeft opgehouden te bestaan, kan de uit de echt of van tafel en bed gescheiden echtgenoot een lijfrente genieten indien hij een onderhoudsuitkering ten laste van het slachtoffer genoot. Er is evenmin schending van het evenredigheidsbeginsel.

Standpunt van de Ministerraad

A.3.1. De Ministerraad stelt een herformulering van de prejudiciële vraag voor om te verduidelijken welke categorie van personen zou worden gediscrimineerd.

A.3.2. De Ministerraad meent dat, om de in het geding zijnde wetgeving te beoordelen, het bestaan van een levensgemeenschap of een economische afhankelijkheid onvoldoende elementen zijn om het door de wetgever nagestreefde doel vast te stellen. Deze heeft « kennelijk, zoals in de aangelegenheid van de pensioenen bijvoorbeeld, uitsluitend de situatie van gehuwde paren in aanmerking genomen, rekening houdend met de wettelijke verplichtingen die voor hen uit een dergelijke instelling voortvloeien, inzonderheid het elkaar hulp verschuldigd zijn, zoals is voorgeschreven bij artikel 213 van het Burgerlijk Wetboek ». Dat doel verklaart de juridische regeling waarin is voorzien in verschillende gevallen van scheiding. Die stelling wordt in de parlementaire voorbereiding van de wet bevestigd.

A.3.3. De Ministerraad stelt vervolgens vragen bij de vergelijkbaarheid van de situatie van de overlevende echtgenoot met die van de ex-levensgezellin of ex-levensgezel. In dat verband baseert hij zich ook op de wet van 23 november 1998 tot invoering van de wettelijke samenwoning. Uit een analyse van de wetsbepalingen besluit de Ministerraad dat sedert de invoering van die wet een redelijke vergelijking zou kunnen worden gemaakt tussen de echtgenoten en de wettelijk samenwonenden door ten aanzien van de in het geding zijnde bepaling te verduidelijken dat de laatstgenoemden slechts in aanmerking zouden kunnen worden genomen voor zover zij in de bij artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek voorgeschreven overeenkomst een verplichting tot hulp hebben opgenomen en geregeld. De Ministerraad merkt evenwel op dat het, in het geval van het huwelijk, om een wettelijke verplichting gaat die voortvloeit uit het primaire huwelijksstelsel en, in het andere geval, uit een strikt contractuele verplichting.

De Ministerraad is evenwel van mening dat de « gewone » samenwonenden, van hun kant, ten aanzien van de in het geding zijnde bepaling, geen categorieën zijn die zinvol kunnen worden vergeleken met gehuwde paren.

A.3.4. Inzake de redelijke en pertinente verantwoording van het verschil in behandeling ten opzichte van het nagestreefde doel, meent de Ministerraad dat de wetgever, op het vlak van de sociale zekerheid, over een ruimere beoordelingsvrijheid beschikt en dat de wetsbepalingen derhalve slechts strijdig met de regels van gelijkheid en niet-discriminatie kunnen worden geacht wanneer er een kennelijke onevenredigheid is tussen het nagestreefde doel en de genomen maatregelen. De wetgeving ondergaat immers een bijzonder sterke evolutie en de aangelegenheid is macro-economisch : de wetgever kan dus niet alle bijzondere situaties in hun oneindige complexiteit in overweging nemen.

De Ministerraad merkt op dat de rechtsleer en een deel van de rechtspraak niet eensgezind zijn op het vlak van de gelijkschakeling van het feitelijk gezin en het huwelijk. « In de sector van de sociale zekerheid heeft de wetgever weliswaar in een aantal gevallen onbetwistbaar rekening gehouden met de situatie van niet-gehuwde paren, maar toch heeft hij, zoals te dezen, niet alleen bepaalde rechten aan de wettige echtgenoten voorbehouden, maar ook gehandeld in de zin van een gelijkschakeling tussen het huwelijk en de samenwoning, in dit geval om te vermijden dat het eerste zou worden gestraft en het tweede zou worden aangemoedigd. » Er worden voorbeelden gegeven.

De Ministerraad besluit dat er overeenstemming is tussen de gevolgen van de in het geding zijnde

maatregel en het door de wetgever nagestreefde doel.

A.3.5. De Ministerraad is van oordeel dat er een verband van evenredigheid bestaat tussen het ingestelde onderscheid en het nagestreefde doel. Eenzelfde onderscheid bestaat in andere sectoren van de sociale zekerheid. Opnieuw worden voorbeelden gegeven. Die stelling wordt bevestigd «*a priori a contrario*, in de sector van de gezinsbijslag waarin de wetgever voorrang heeft willen geven aan het belang van het kind ten opzichte van de situatie van de ouders ». Die regeling is gegrond op de wettelijke onderhoudsverplichting van de vaders en moeders ten opzichte van hun kinderen, met toepassing van de artikelen 203 en volgende van het Burgerlijk Wetboek. Het is diezelfde verplichting die de toekenning van een lijfrente aan het kind van een slachtoffer van een arbeidsongeval verantwoordt.

Tot staving van zijn stelling voert de Ministerraad voorts de arresten van het Hof aan die betrekking hebben op de aangelegenheid van de arbeidsongevallen en van de beroepsziekten. Hij besluit uit die arresten dat het criterium van onderscheid en het door de wetgever nagestreefde doel hier wellicht des te meer relevant zijn daar het gaat om het onderscheiden van situaties die voortvloeien uit een keuze die door de betrokken personen is gemaakt.

A.3.6. Subsidiair meent de Ministerraad dat, als er sprake is van discriminatie, deze enkel zou kunnen bestaan tussen de overlevende echtgenoot en de wettelijk samenwonende die een overeenkomst heeft opgesteld in de zin van het nieuwe artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek, die voor de partijen een verplichting tot hulp inhoudt die financiële gevolgen kan hebben, zelfs na de verbreking van de overeenkomst door het instellen van een «*onderhoudsverplichting* » in de vorm van een uitkering. De Ministerraad merkt op dat de wetgever met de wet van 23 november 1998 aan de samenwoning bepaalde juridische gevolgen heeft willen verbinden en heeft die wet gezien in het kader van een dynamische evolutie die er toe strekt in de verschillende sectoren van de sociale zekerheid een gelijkheid tussen de gehuwde paren en de samenwonenden na te streven. Derhalve mag men redelijkerwijze aannemen dat de wetgever in de nabije toekomst de wetgeving zal aanpassen, met name inzake arbeidsongevallen, om het mogelijk te maken dat de overlevende van een van de wettelijk samenwonenden die onderling een onderhoudsverplichting zijn overeengekomen, een lijfrente zou genieten in geval van overlijden van zijn levensgezel.

De Ministerraad voert vervolgens de rechtspraak van de arresten nrs. 53/93 en 90/94 van het Hof aan. Hij besluit daaruit dat het aan de wetgever staat binnen een redelijke termijn een einde te maken aan een discriminatie die is ontstaan als gevolg van een economische en sociale, of te dezen zelfs een filosofische en morele evolutie en dat de vaststelling van de datum waarop de gelijkheid moet worden verwezenlijkt enkel onder de bevoegdheid van de wetgever valt, behoudens indien hij een kennelijk onredelijke termijn zou toekennen. Volgens de Ministerraad is te dezen een dergelijke termijn kennelijk niet verstreken vermits de wet van 23 november 1998 bekend is gemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 12 januari 1999.

De Ministerraad beklemtoont voorts dat noch het Europees Sociaal Handvest, noch het Europees Verdrag inzake sociale zekerheid aan de nationale wetgever de verplichting oplegt op een bijzondere manier een lijfrente te waarborgen aan het gezin «*in de ruime en sociologische betekenis van het woord* » van het slachtoffer van een arbeidsongeval of meer in het algemeen op het vlak van de sociale zekerheid een gelijkheid tussen echtgenoten en overlevende samenwonenden te verzekeren.

Antwoord van N. Bolain

A.4.1. De eiseres voor de verwijzende rechter stemt in met de idee de prejudiciële vraag te herformuleren en stelt een andere herformulering voor.

A.4.2. De eiseres voor de verwijzende rechter is het niet eens met de benadering van de Ministerraad inzake het door de wetgever nagestreefde doel. Zij verwerpt de verdedigde stelling en houdt staande dat het doel van de wetgever erin bestond een uitkering toe te kennen aan de rechthebbende die zich in een staat van economische afhankelijkheid ten opzichte van het slachtoffer bevindt.

Wat de vergelijkbaarheid betreft, is de eiseres voor de verwijzende rechter van mening dat zij moet worden bestudeerd rekening houdend met de categorie van de samenwonenden, algemeen beschouwd zonder beperking tot het enkele geval van de wettelijk samenwonenden, die moet worden vergeleken met de categorie van personen die samenleven of hebben samengeleefd in het kader van een huwelijksband, daarbij rekening houdend met de eigenheid van het recht inzake arbeidsongevallen. Die eigenheid vloeit voort uit het hybride

karakter van

dat recht dat zich ergens op de samenvloeiing van het socialezekerheidsrecht en het gemeen recht inzake burgerlijke aansprakelijkheid bevindt. Ongeacht of men zich baseert op het aspect van de sociale zekerheid of op het aspect van het gemeen recht inzake burgerlijke aansprakelijkheid, bestaat er een evidente vergelijkbaarheid van de situatie van de personen die tot de ene en de andere categorie behoren. De partij geeft het voorbeeld van bepalingen op het vlak van de sociale zekerheid en op het vlak van de aansprakelijkheid die op een betrekkelijk ruime manier de personen die door een huwelijksband verbonden zijn, gelijkschakelen met de personen die gewoon samenleven.

A.4.3. Betreffende de overeenstemming en de evenredigheid tussen het nagestreefde doel en het in aanmerking genomen criterium, verduidelijkt de eiseres voor de verwijzende rechter dat de divergenties inzake het nagestreefde doel een weerslag hebben op de kwestie van de overeenstemming en de evenredigheid tussen de doelstelling en het criterium. Zij is van mening dat zodra er sprake is van een levensgemeenschap, en ongeacht de aard van de band die die partijen in die gemeenschap verbindt, al dan niet door huwelijk, men noodzakelijkerwijze te maken heeft met een toestand van onderlinge financiële afhankelijkheid die tot uiting komt in de verdeling van de kosten voor woning en de kosten voor opvoeding van het eventuele gemeenschappelijke kind. De wetgever diende daarmee rekening te houden zoals hij dat doet in andere takken van de sociale zekerheid. Er wordt een voorbeeld gegeven op het vlak van de werkloosheid.

A.4.4. In verband met de keuze die de wetgever heeft gemaakt, door de wet van 23 november 1998 aan te nemen, om de in het geding zijnde bepaling niet te wijzigen, voert de partij de volgende elementen aan. De wet van 23 november 1998 bevat geen enkele bepaling betreffende gelijk welk socialezekerheidsstelsel. De stelling van een bewuste keuze door de wetgever kan niet de reden verklaren waarom de samenwoning, al dan niet wettelijk, niet in aanmerking is genomen in de in het geding zijnde bepaling, terwijl zij uitdrukkelijk aan de orde is andere takken van de sociale zekerheid.

A.4.5. Wat de evenredigheid van de maatregel betreft, voert de partij ook aan dat in het licht van de sociale zekerheid de samenwonenden op voet van gelijkheid moeten worden gesteld met de echtgenoten, zowel wanneer de gelijkschakeling in hun voordeel speelt als wanneer ze in hun nadeel speelt.

Antwoord van de Ministerraad

A.5.1. De Ministerraad betwist de nagestreefde doelstelling zoals zij door de eisende partij voor de verwijzende rechter wordt voorgesteld. Hij houdt staande dat de wetgever, in de betwiste bepaling, zoals op het vlak van het pensioen bijvoorbeeld, uitsluitend de situatie van gehuwde paren in aanmerking heeft genomen, rekening houdend met de wettelijke verplichtingen die voor hen uit de instelling van het huwelijk voortvloeien, inzonderheid de verplichting tot hulp bedoeld in artikel 213 van het Burgerlijk Wetboek. Hij heeft aan elke echtgenoot, ongeacht zijn vermogenstoestand, een lijfrente willen waarborgen, ter compensatie van het verlies verbonden met de onmogelijkheid voor het slachtoffer om nog zijn verplichting tot hulp uit te voeren.

A.5.2. Bij het door de wetgever in aanmerking genomen criterium gaat het niet om het huwelijk als dusdanig maar om de verplichtingen die uit die instelling voortvloeien, verplichtingen die kunnen blijven bestaan na het huwelijk, inzonderheid de verplichting tot hulp bedoeld in artikel 213 van het Burgerlijk Wetboek.

A.5.3. Inzake de overeenstemming en de evenredigheid tussen het nagestreefde doel en het in aanmerking genomen criterium, handhaaft de Ministerraad zijn stelling van niet-vergelijkbaarheid. Hij is van oordeel dat de wetgever voor de wettelijk samenwonenden niet heeft voorzien in een verplichting tot hulp die vergelijkbaar is met die welke geldt tussen echtgenoten en dat, niettegenstaande de evolutie in de mentaliteit, de vrije vereniging enkel morele verplichtingen en geen wettelijke verplichtingen met zich brengt. Dat fundamentele verschil verantwoordt de verschillen op juridisch vlak. De Ministerraad handhaaft overigens zijn stelling volgens welke het de wetgever toekomt binnen een redelijke termijn een einde te maken aan een discriminatie die als gevolg van een evolutie tot stand is gekomen.

- B -

B.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op de bestaanbaarheid, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, van artikel 12 van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 (*Belgisch Staatsblad* van 24 april 1971), dat bepaalt :

« Wanneer de getroffene ten gevolge van het arbeidsongeval overlijdt, wordt een lijfrente, gelijk aan 30 pct. van diens basisloon, toegekend :

1° aan de echtgenoot die op het tijdstip van het ongeval noch uit de echt, noch van tafel en bed is gescheiden;

2° aan de echtgenoot die op het tijdstip van het overlijden van de getroffene noch uit de echt, noch van tafel en bed gescheiden is, op voorwaarde dat :

a) het huwelijk gesloten na het ongeval minstens één jaar vóór het overlijden van de getroffene plaatsvond of,

b) uit het huwelijk een kind is geboren of,

c) op het ogenblik van het overlijden een kind ten laste is waarvoor één van de echtgenoten kinderbijslag ontving.

De overlevende die uit de echt of van tafel en bed gescheiden is en die een wettelijk of conventioneel onderhoudsgeld genoot ten laste van de getroffene, heeft eveneens recht op de lijfrente als bedoeld in het eerste lid, zonder dat die rente meer mag bedragen dan het onderhoudsgeld ».

B.2. Uit de motivering van het vonnis waarbij aan het Hof een vraag wordt gesteld, volgt dat het Hof verzocht wordt de echtgenoten te vergelijken met de andere personen van een verschillend geslacht die een levensgemeenschap vormen. Enkel de eerstgenoemden kunnen een lijfrente genieten indien zij op het ogenblik van het ongeval of op het ogenblik van het overlijden van het slachtoffer noch uit de echt, noch van tafel en bed gescheiden zijn, voor zover zij dan de voorwaarden vervullen die in het 2° van het voormelde artikel 12 zijn vastgesteld.

B.3. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.4. De echtgenoten en de personen die een levensgemeenschap vormen zijn categorieën van personen die op het vlak van de sociale zekerheid vergelijkbaar zijn. In de huidige sociale context kunnen twee personen die samenwonen een levensgemeenschap vormen en zich in een staat van onderlinge economische afhankelijkheid bevinden die vergelijkbaar is met die van gehuwde paren.

B.5. Het Hof wordt niet ondervraagd over de toestand van de personen die een verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd overeenkomstig de wet van 23 november 1998, die op 1 januari 2000 in werking is getreden.

B.6. Het verschil in behandeling steunt op het objectieve gegeven dat de juridische toestand van echtgenoten en niet-gehuwde paren verschilt, zowel wat betreft de verplichtingen jegens elkaar, als wat betreft hun vermogensrechtelijke toestand. Echtgenoten zijn elkaar hulp en bijstand verschuldigd (artikel 213 van het Burgerlijk Wetboek), zij genieten de bescherming van de gezinswoning en de huisraad (artikel 215 van het Burgerlijk Wetboek), de echtgenoten moeten hun inkomsten bij voorrang besteden aan hun bijdrage in de lasten van het huwelijk (artikel 217 van het Burgerlijk Wetboek), waarin de echtgenoten moeten bijdragen naar vermogen (artikel 221 van het Burgerlijk Wetboek). Schulden die door een der echtgenoten worden aangegaan ten behoeve van de huishouding en de opvoeding van de kinderen, verbinden de andere echtgenoot hoofdelijk, behoudens wanneer zij, gelet op de bestaansmiddelen van het gezin, buitensporig zijn (artikel 222 van het Burgerlijk Wetboek).

Die wederzijdse rechten en plichten gelden als zodanig niet voor personen die, hoewel zij een levensgemeenschap vormen, tegenover elkaar niet dezelfde juridische verbintenissen hebben aangegaan. Er moet bovendien rekening worden gehouden met het feit dat men beslist te huwen of buiten het huwelijk samen te wonen met kennis van de voor- en nadelen van de ene en de andere samenlevingsvorm.

B.7. Het staat aan de wetgever te beslissen of, en in hoeverre, de personen die een levensgemeenschap vormen dienen te worden behandeld zoals de gehuwde paren wat de arbeidsongevallen betreft. Zelfs al houdt het Hof rekening met de recente wetswijzigingen waarbij de samenwonenden juridisch gelijk worden gesteld met de echtgenoten, toch kan het Hof niet in de plaats van de wetgever oordelen in een aangelegenheid die een dergelijke evolutie doormaakt.

B.8. Uit wat voorafgaat volgt dat de in het geding zijnde maatregel niet als onredelijk kan worden beschouwd.

B.9. De wetgever miskent evenmin de regels van gelijkheid en niet-discriminatie doordat hij de echtgenoten die uit de echt zijn gescheiden of van tafel en bed zijn gescheiden, die onderhoudsgeld genoten ten laste van het slachtoffer, enerzijds, en de personen die een levensgemeenschap vormen, anderzijds, op verschillende wijze behandelt. Het onderhoudsgeld vormt immers, na de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed, de voortzetting van de verplichting tot bijstand en hulp.

B.10. De vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 12 van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet doordat het het voordeel van een lijfrente voorbehoudt aan de noch uit de echt, noch van tafel en bed gescheiden echtgenoot alsmede aan de uit de echt of van tafel en bed gescheiden echtgenoot die onderhoudsgeld genoot ten laste van het slachtoffer.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 21 december 2000.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

M. Melchior